

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 535/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Roman BLAŽEK, s.r.o., Pohraničná 4, Komárno, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 14C/315/2015-571 z 19. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 20. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením okresného súdu. Navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie v časti výroku II a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Ďalej žiada, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia v časti výroku II, a zároveň navrhuje priznanie finančného zadosťučinenia 500 eur.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej prílohy vyplýva, že na okresnom súde bolo vedené konanie, v ktorom sa žalobcovia domáhali voči sťažovateľovi v procesnom postavení žalovaného najskôr určenia neplatnosti právneho úkonu a po pripustení zmeny petitu žaloby určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti špecifikovanej v žalobe – bytu vrátane podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu.
3. Výsledkom konania bol rozsudok okresného súdu, ktorým bolo určené vlastnícke právo žalobcov a bola im priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Nitre tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Najvyšší súd Slovenskej republiky zamietol dovolanie sťažovateľa a žalobcom bola priznaná náhrada trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Žalobcovia doručili okresnému súdu vyčíslenie trov konania v sume v celkovej výške 10 972,62 eur. Následne okresný súd prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka rozhodol napadnutým uznesením tak, že výrokom I priznal náhradu trov 89,50 eur sťažovateľovi a výrokom II uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť trovy konania 7 866,69 eur pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za návrh vo výške 99,50 eur a z trov právneho zastúpenia pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom vo výške 7 082,94 eur a z trov právneho zastúpenia pred dovolacím súdom vo výške 684,25 eur. V čase, keď sa spor týkal neplatnosti právneho úkonu, vyšší súdny úradník vychádzal pri určení hodnoty jedného úkonu právnej služby z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), v zmysle ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu sporu veci alebo práva v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Po pripustení zmeny petitu žaloby, keď sa žalobcovia domáhali určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, určil vyšší súdny úradník základnú tarifu podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, teda vychádzal z hodnoty nehnuteľnosti vo výške 68 000 eur určenej v kúpnej zmluve z 11. mája 2012.

5. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú okresný súd uznesením č. k. 14C/315/2015-625 z 11. marca 2024 (ďalej len „uznesenie sudcu okresného súdu“) zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podľa sťažovateľa boli napadnutým uznesením porušené jeho základné práva, pretože nie je dostatočne odôvodnené a je v rozpore s čl. 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Namietá, že v jeho prípade bolo pri výpočte trov právneho zastúpenia potrebné aplikovať ustanovenie § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky, podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak je klientom fyzická osoba a predmet konania sa týka nehnuteľnosti, ktorá je určená na bývanie alebo slúži jej na bývanie; to neplatí vo veciach vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Sťažovateľ ďalej uviedol, že z napadnutého uznesenia nebolo možné zistiť, prečo vyšší súdny úradník neprihliadol na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 65/2008 a sp. zn. 2 Cdo 78/2009, v ktorých vo veciach určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti bola advokátovi priznaná náhrada trov konania podľa § 11 ods. 1 vyhlášky.

7. Vo vzťahu k uzneseniu sudcu okresného súdu, ktoré však nebolo prílohou ústavnej sťažnosti, sťažovateľ uvádza, že okresný súd oprel svoje rozhodnutie o nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 58/2021, ale bez toho, aby objasnil, prečo okresný súd nepostupoval podľa § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky, keď v jeho prípade boli naplnené obidve podmienky tam uvedené, teda klientmi boli fyzické osoby a predmet konania sa týkal nehnuteľnosti, ktorá je určená alebo slúži na bývanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených základných práv sťažovateľa označených napadnutým uznesením okresného súdu z 19. mája 2023 v časti výroku II, ktorý nadobudol právoplatnosť 28. marca 2024.

9. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na princípe subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy). Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sa sťažovateľ môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 229/2022, I. ÚS 257/2024).

11. Ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti a jej prílohy, sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom, konkrétne proti jeho výroku II sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a povinný rozhodnúť sudca okresného súdu, ktorý tak aj učinil vydaním uznesenia sudcu okresného súdu.

12. Ústavný súd dospel k záveru, že platná právna úprava civilného sporového konania umožňovala sťažovateľovi v posudzovanej veci proti napadnutému uzneseniu okresného súdu účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou a dohovorom pred sudcom okresného súdu (čo napokon aj využil), ktorého oprávnenia predchádzajú právomoci ústavného súdu. Ústavný súd môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy), čo nie je prípad sťažovateľa.

13. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (III. ÚS 301/2019, I. ÚS 141/2022).

15. Viazanosť návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti najmä petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde, pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený

predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj adekvátne ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa (I. ÚS 514/2020).

16. Bez relevantného návrhu na rozhodnutie ústavný súd nemôže o veci konať a rozhodnúť, keďže nie je oprávnený v tomto zmysle sám nahradiť povinnosť osoby domáhajúcej sa ochrany svojich základných práv a slobôd definovať požadované znenie rozhodnutia.

17. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti kvantitatívne vymedzil rozsah prieskumu ústavného súdu na napadnuté uznesenie okresného súdu vydaného vyšším súdnym úradníkom, ústavný súd, dodržiavajúc už uvedené zásady, nemal možnosť podrobiť ústavnému prieskumu následné uznesenie sudcu okresného súdu.

18. Argumentáciu uvedenú v bode 7 tohto uznesenia tak možno považovať len za súčasť argumentácie sťažovateľa bez dopadu na rozsah a predmet prieskumu v konaní pred ústavným súdom.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (vrátane návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu